

Amyloidóza

Definice

- ukládání patologického vláknitého proteinu amyloidu do tkání

amyloid – chemicky nejednotná látka se stejnými tinkčnými vlastnostmi

Princip: **PROTEIN MISFOLDING**

---

19. století

Virchow – Speckkrankheit

von Rokitansky + Meckel –
lardaceous spleen

Malpighi – sago spleen

MAKRO:

Amyloidóza

- „žlutavě šedobílý, pružný, s MATNÝM LESKEM“
-

MAKRO:

Amyloidóza

Virchowova zkouška:

- lugol – hnědě
  - H_2SO_4 - modrozelená
-

MIKRO:

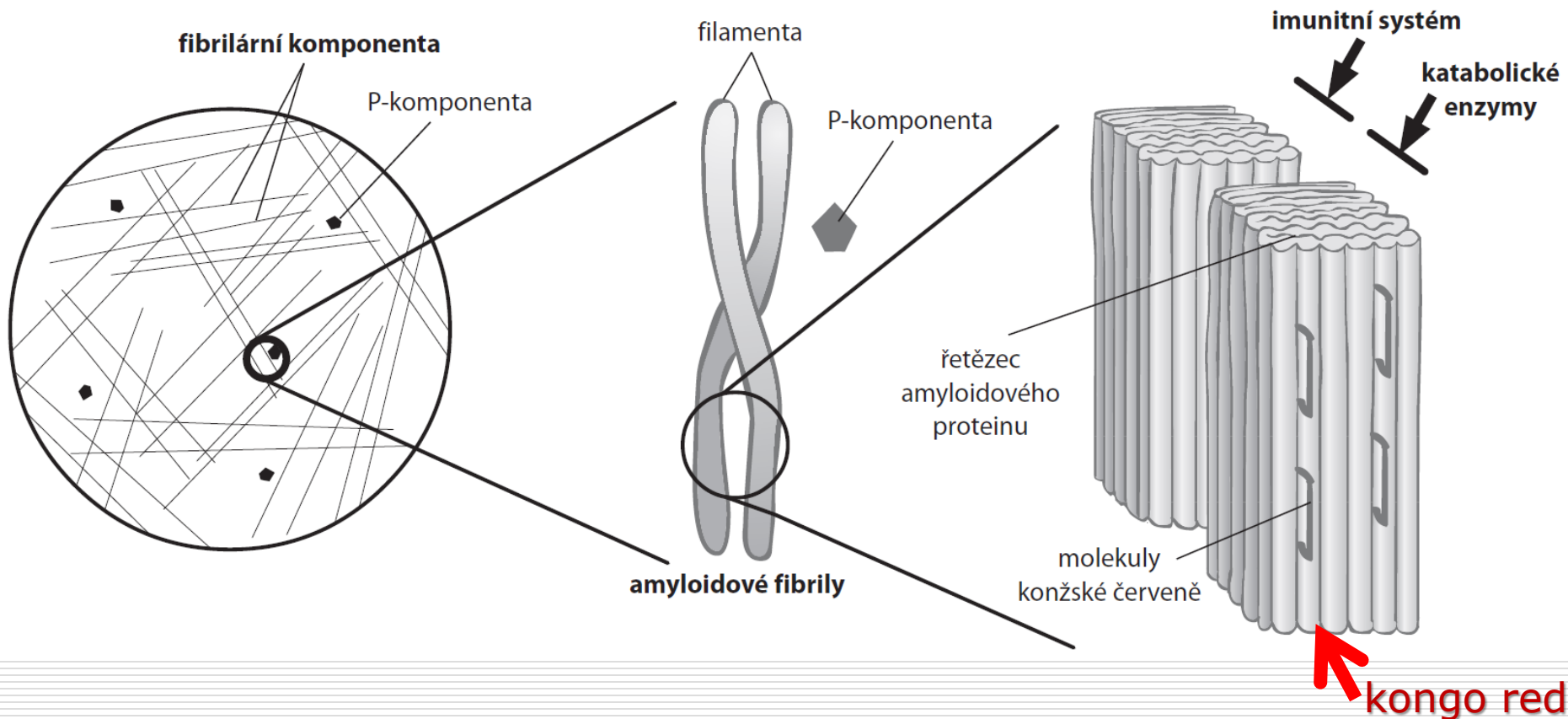
Amyloidóza

HE – homogenní amorfní eozinofilní hmota

---

konformace β -listu

MIKRO:

Amyloidóza

KONGO RED – červený

+ zelený
dichroismus v
polarizovaném
světle

MIKRO:

Amyloidóza

IMUNOHISTOCHEMIE

protilátky
proti
různým
subtypům
amyloidu

MIKRO:

Amyloidóza

ELEKTRONOVÁ
MIKROSKOPIE

fibrily 7-12 nm

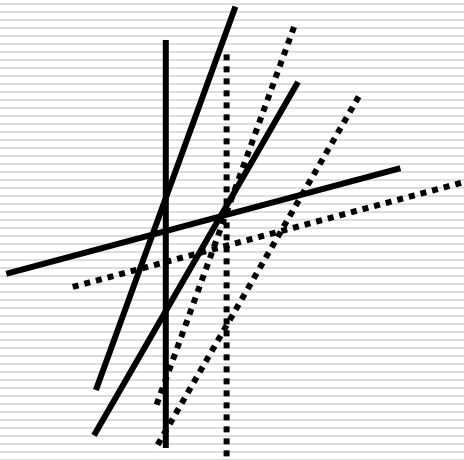

Chemické složení

Amyloidóza

95%

fibrilární protein

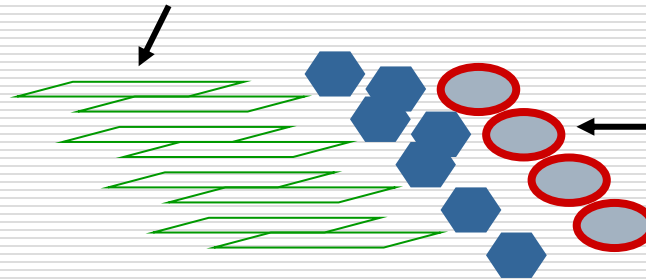
+

variabilní

různé typy amyloidu

5%

sérový amyloid P protein (SAP)

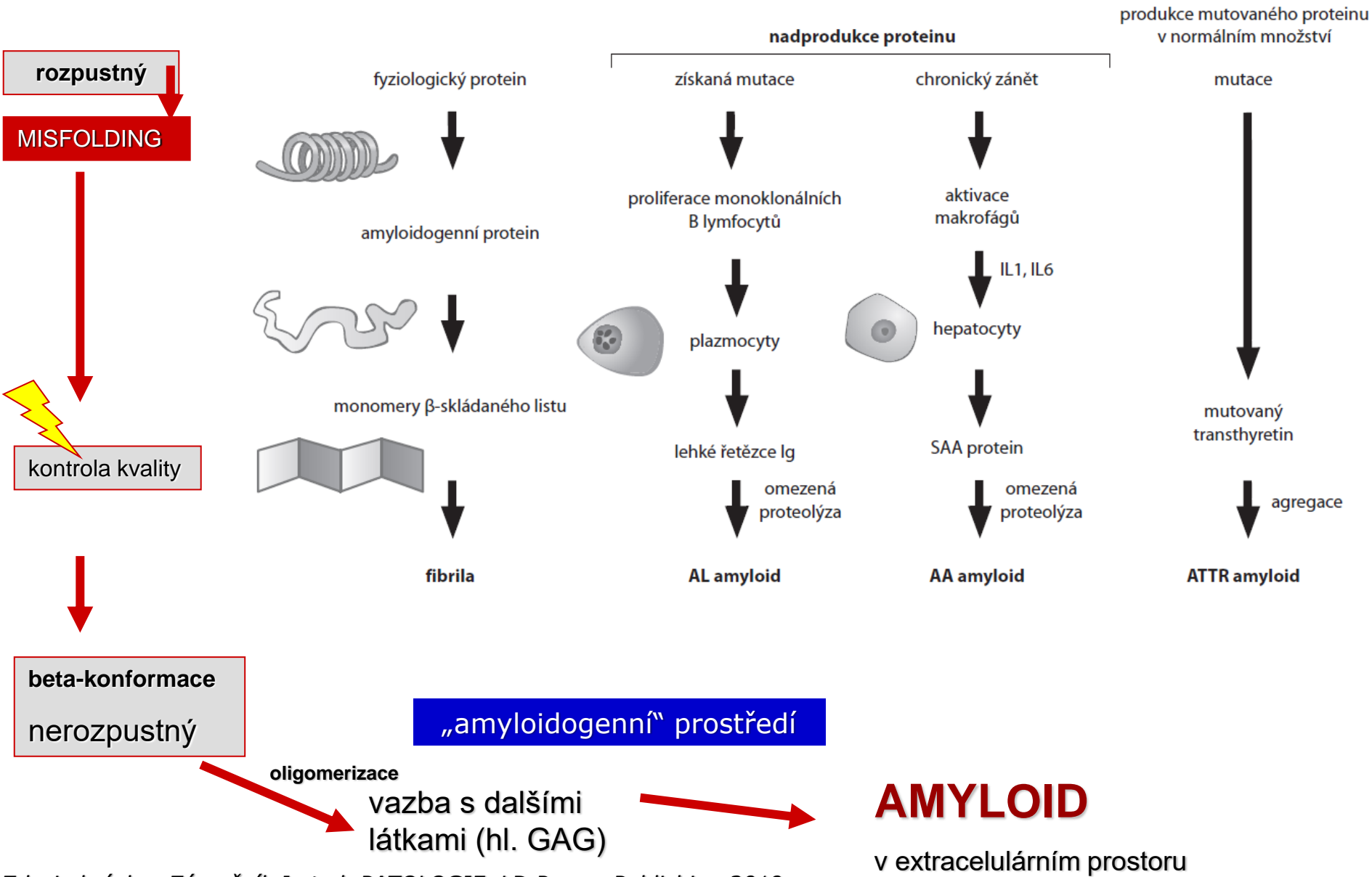
SAP-scintigrafie

apolipoprotein E

GAG
(heparan
sulfát)

u všech typů
amyloidu

OBEČNÁ PATOGENEZE

Zdroj obrázku: Zámečník J et al. PATOLOGIE. LD Prager Publishing 2019

Důsledky akumulace amyloidu v ECP:

- nedegradovatelný
  - neimunogenní
  - **toxický efekt**
  - „**mass efect**“
-

Jak a proč vzniká amyloid
jen někdy a jen u někoho

Klasifikace amyloidóz

Podle typu fibrilární složky

- různé typy + různé klinické formy amyloidóz

Obecně:

- Generalizované typy
  - Lokalizované typy
  - Hereditární
-

Generalizované amyloidózy

AL amyloid

- **lehké řetězce Ig**
  - nádorové proliferace PlazB (B-ly)
  - MGUS (95%)
-

AA amyloid

SAA protein

- chronické záněty:

- dříve: TBC, chronické hnisání

- dnes: **autoimunity** – RA

  - m. Bechtěrev, psoriáza

- **heroin**

- **Hodgkin, RCC**

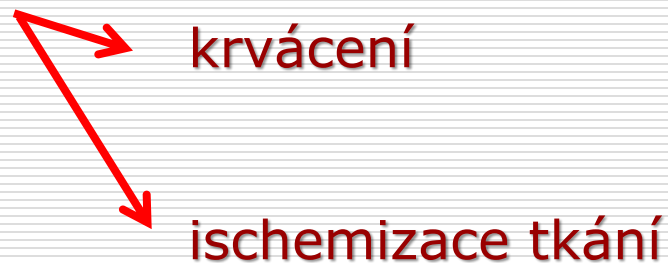

ORGÁNOVÉ ZMĚNY

---

velmi variabilní

- afinita k cévním strukturám

Lokalizované amyloidózy

Lokalizovaná amyloidóza

A β amyloid – Alzheimerova choroba

Lokalizovaná amyloidóza

Senilní amyloid – senilní kardiacká amyloidóza

ATTR

AANF

A β_2 M amyloid – chronická hemodialýza

β_2 - mikroglobulin

měkké tkáně = destruktivní artropatie + sy karpálního tunelu

AE amyloid – stroma endokrinních nádorů

- prohormony:

- medulární ca ŠŽ – prokalcitonin
  - proinsulin – insulinom
  - u DM v LO
-

Hereditární amyloidózy

Hereditární amyloidózy

Středomořská familiární horečka

AA amyloid, serózy

pyrin - inflamazom

IL1

Hereditární transthyretinová amyloidóza

(Familiární amyloidová polyneuropatie)

prekurzor: **TTR (transthyretin)** z jater

mutace

misfolding → amyloid v PN + myokard

Patologické zvápenění

KALCIFIKACE

= vypadávání solí kalcia do tkání, které jsou normálně nezvápenělé

---

2 typy:

1. **Dystrofická kalcifikace**

= do předem patologicky změněných tkání

2. **Metastatická kalcifikace**

= při hyperkalcémii

průkaz: HE – bazofilní

metoda dle Kóssy - černá

---

1. Dystrofická kalcifikace

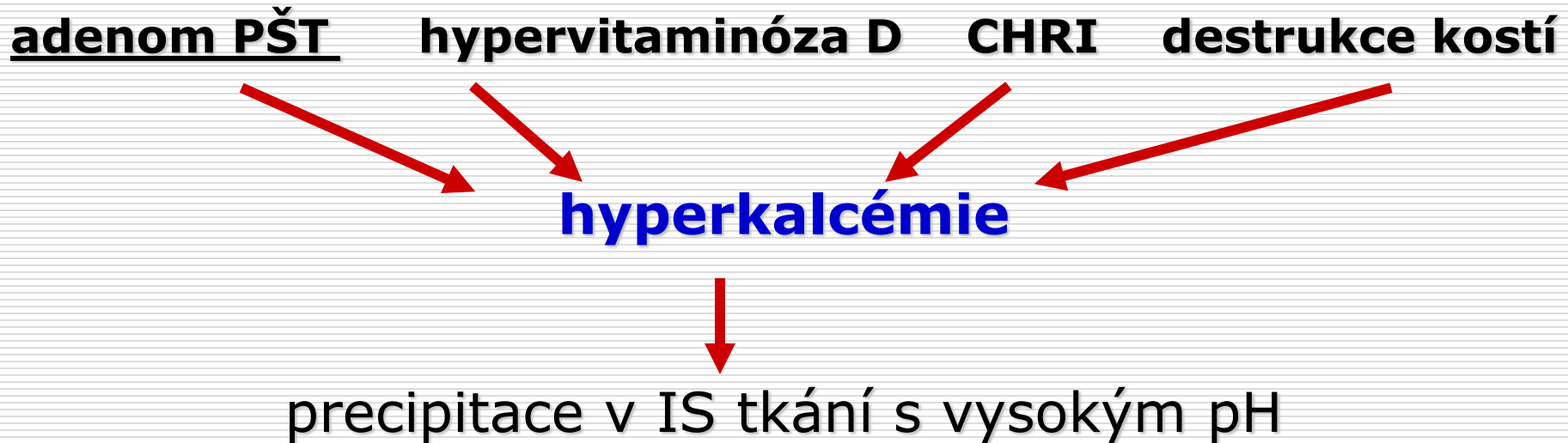
---

do nekrózy

- hl. TBC
  - trombus – flebolit
  - sval – „ševcovská kost“
  - ...
-

2. Metastatická kalcifikace

- žaludek
  - plíce – „pemzová plíce“
  - ledviny
-

KONKREMENTY

= pevné útvary vznikající ve žlázových vývodech

LITIÁZA

Litiáza – pravé kameny

- **cholelitiáza**
- **urolitiáza**
- **sialolitiáza**
- **pankreatikolitiáza**
- **prostatolitiáza**

Nepravé kameny (pouhé zahuštění obsahu)

**rhinolit, bronchiolit, koprolit,
psamomata...**

LITHIÁZY podle vzniku

1. DIATÉZOVÉ KAMENY

- cholelith. – cholesterol, bilirubin
- urolith. – urát, oxalát

metabol. změna
přesycení
kamenotvornou
látkou
stagnace
dehydratace

2. ZÁNĚTLIVÉ KAMENY

- cholelith. – smíšené kameny

epitelie, debris
změny pH

OBECNÉ KOMPLIKACE LITIÁZY

Pasáž - **kolika**

Ucpání vývodu

→ stagnace – atrofie žlázy, bolest

→ **ascendentní infekce** – zánět

Tlaková nekróza

→ dekubitální vředy

→ perforace orgánu

→ penetrace kamene

MITOCHONDRIÁLNÍ ONEMOCNĚNÍ

MITOPATIE

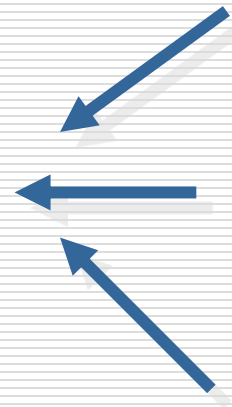
---

velmi pestrý fenotyp

dědičnost

heteroplazmie

prahový efekt

Mutace mitochondriálních genů

---

chybí mtDNA repair

velký sklon ke
spontánním mutacím

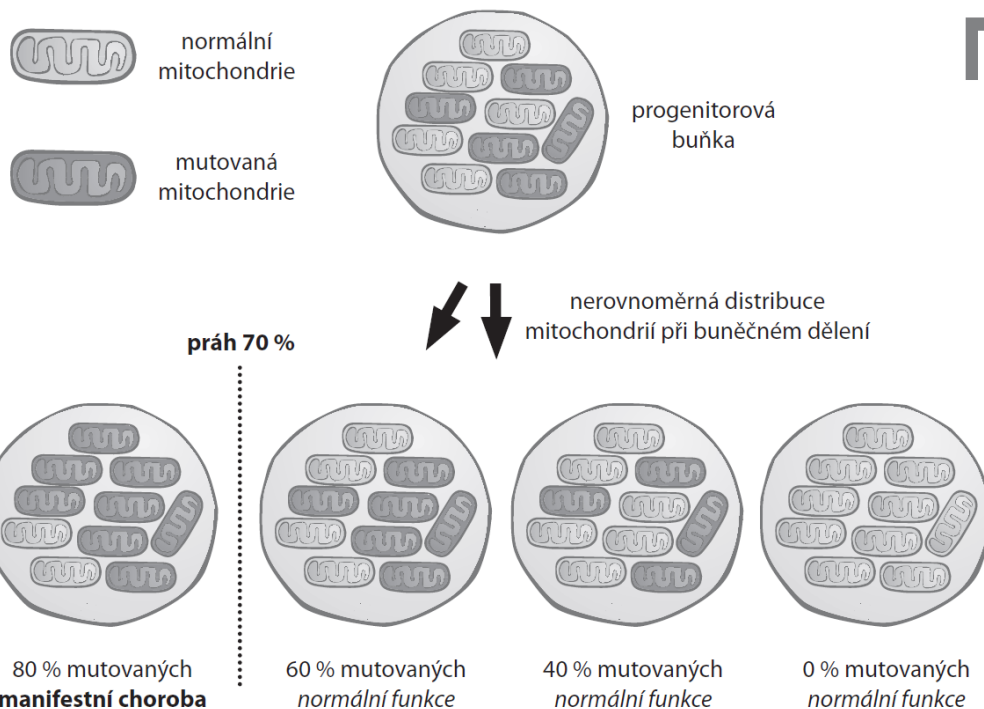
- **jaderné geny** pro mt proteiny

– klasická Mendel. dědičnost

- hlavně: mutace **mt DNA** – **maternální přenos**
-

→ velmi pestrý fenotyp

různé buňky – různý počet mutovaných mt
= heteroplazmie

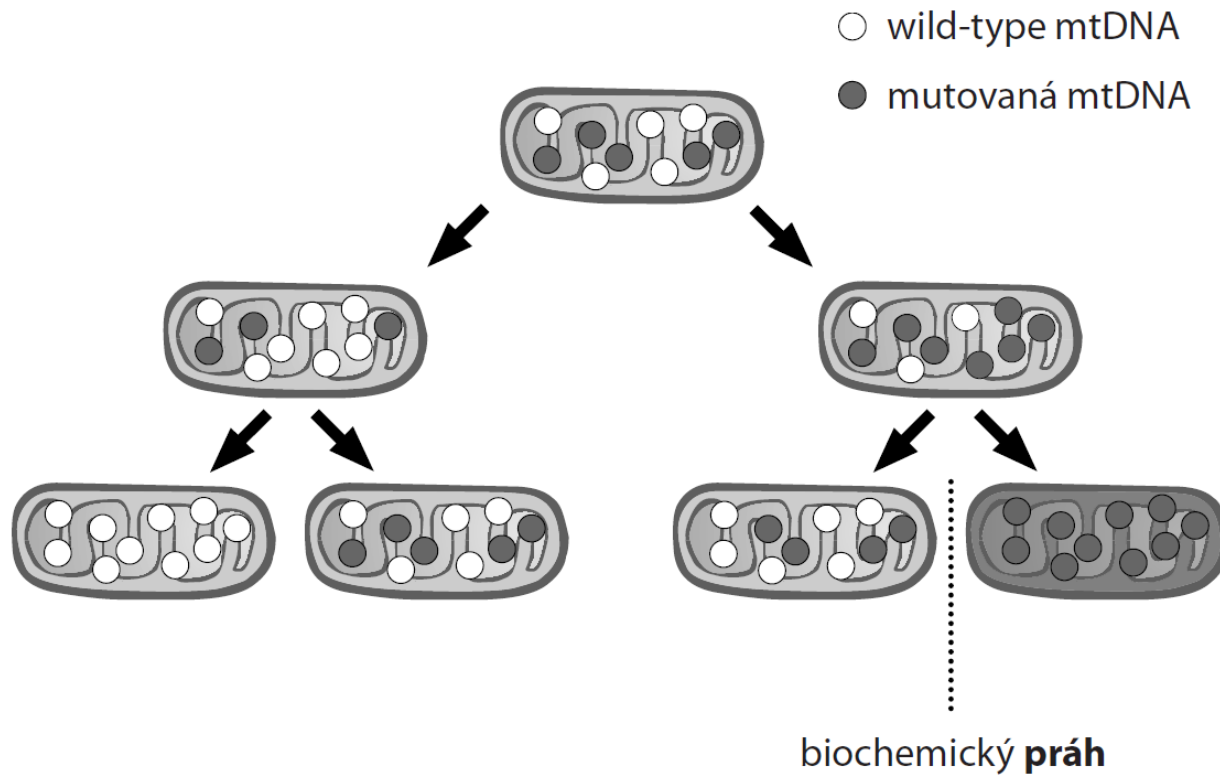

Obr. 3-6. Heteroplazmie u mitochondriálních poruch. Při přenosu mutace v mtDNA nedochází k přesné segregaci jako při přenosu jaderné DNA, v dceřiných buňkách je tak různé zastoupení mutovaných a zdravých mitochondrií. To ovlivňuje výsledné rozložení mitochondrií s mutantní mtDNA v budoucích tkáních, což vede k výrazně variabilnímu klinickému fenotypu chorob podmíněných mutacemi mtDNA.

x kopií mutovaných mt

prahový efekt

projev

x kopií
mutovaných
mt

↓
**prahový
efekt**

↓
projev

Obr. 3-7. Prahový efekt u mitochondriálních poruch. Přítomnost mutace mtDNA se ve tkáni projeví pouze při dosažení určitého procentuálního zastoupení mutovaných mitochondrií ve tkáni. Klinická prezentace závisí na proporcí nemutované a mutované mtDNA ve tkáni.

MITOPATIE

---

postižen může být kterýkoli orgán

projevy hlavně
**v orgánech s vysokou závislostí na oxidativní
fosforylaci**

---

mitochondriální poruchy

CNS

- epilepsie
- PMR

svaly

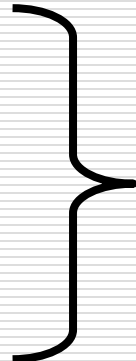
- myopatie
- poruchy okohybnosti

srdce

- hypertrofická kardiomyopatie

ledviny

- porucha tubulárního aparátu

mitochondriální
encefalomyopatie

- častý nález **laktátové acidózy**
-

syndromy

MELAS sy

M	mitochondriální
E	encefalomyopatie
LA	laktátová acidóza
S	stroke-like episodes

---

syndromy

MERRF sy

ME myoklonická epilepsie

RRF ragged red fibers

Diagnostika

- Krev – PCR + Southern blotting – mtDNA
  - **Svalová biopsie** – patolog: **enzymová histochemie**
  - Mitochondriální laboratoř
    - PCR, Southern
    - Mt Electron Transport Studies
    - Mitochondriální polarografie
-